

Шахарланы бла районланы тапландырыуга - энчи эс

Ахыры. Алпы 1-чи беттеди.

Районда жангы болмында ишлерге мурад барат. алай, доклады оом эткенден, аны смета-сы асыры багында - 570 миллион сом. «Аргунданда неврология өлкөмөгө кошукча мекки институтт кыюлакк. 50-70 миллион сом кыоратырлык. Экки болмында уа район поликлинника ишлерге болмушду. - дегенди ол. Арсен Канокор район болмында кызурулуу бла байламы превадонжияны тооге санаганды. Иги шартланы кошпиренди айтканды уа. Ташлы-Талада бла Озекте фельдшер-акушер пунктла ачылганды. Зыбаскх районда да жетишимле көпдөлө. Мында футбол майданла, Каменностанда школга кыюлакк меккм ишленгенди.

Залукожакеде кир-кипчинки тазапланган сооружение тапландырылганды. Алай, району администрациясы таматасы Мачвалл Шетов билдиргенге көре, элек культура дворцеде жетишмедиле.

Бахсан районда бек улуу проблема - адамданы суу бла жагчытууду. К.К.М.ни Президентини Интернет сайтына Бахсанёнок элде эм Бахсан шахарда жашагандан таргышуула келгенди. Алгага жууап бере, району администрациясы таматасы Си-жэнь Бахсанёнок суу конге жалаңда оналты сагыкта берилген айтканды. Алай оюнун элде жашагына ласери эткенди. Зыбаскх районга да жетишимле көпдөлө. Мында футбол майданла, Каменностанда школга кыюлакк меккм ишленгенди.

Рилген заманы кыалай кебейтирге болуугуну юсонден сагыш этерге чакырганды. Бахсан шахарда уа эки суу сажкина ачыллыкды.

Май райондан да жагчыданга президентни сайтына. Пришиб-Малка уторда жашагына юйледе газ болмагынына тарактыгандыла. Район администрациясы таматасы Юрий Атаманенко ол зат эл узаккы орналганы ююн болганын билдиргенди. Президент, «Межрегионал» предпритияны таматалары бла селеншип, бу кемчилени кетериге кереклисин беллигенди эм Атаманенко ол жаны бла тийши письюмо жарашдырырга буорганды.

Президентини сайтына Тырнауу шахардан да келгендети таргышуула. Ленин орамда юйле-

ден биринде суу жокуду, кеп келтири юйледе лифтле ишленмедиле. Район администрациясы таматасы Мэлкырларны Аслан ол затланы юсонден билгени айтканды эм кемчилени кетериле барганыларын беллигенди.

Жыйында башка вопроста да сюзолгонди. Кенешчи ахырында Арсен Канокор 17-чи 18-чи февральда Краснорск шахарда «Эффективный город» деген форум бардырылганын билдиргенди. Анга Тырнауу, Прохладный эм Бахсан шахарланы администрациялары таматалары да кыатышырылды. Бу коюнде уа РФ-ни Эзеллеуу палатасына комиссия ишлерге. Президент жууалы министрле анга хазырлаулары буорганды.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

Бокс Кеслерин иги бла танытхандыла

Жангы жыл республиканы спорт жашауунда боксдан Кыабарты-Малкыны биринчилгенден башланганды.

Эришуула Чегем шахары спорт дворинде бардырылганды эм жоо бла элиге жоукк спортуну жыйганды.

Шорлал ююн юорешни Эпбору району Тырнауузда. Кёндөлөндө, Эпборуска орналганы спорт шолларына жюроген спортла да бардырылганды. Ала, юн биринчи, эки экинчи эм алай бир да ююнчо жерни алып, кеслерин жетишимли көргөзгөндиле.

Жыл салпынаы бла аурулукларына бере хорламга Хамазат Исаратов, Мурчаланы Руслан эм Зураб Кешичани тийишли болганды. Шахмыраланы Магомед бла Мал-

кындаулыны Залкыш жижилеле-ленде. Виктор Попов бла Жеттеланы Алим а ююнчоюндеди. Эпбору району Жаш тёлуюно

ишлери, физкультура эм туризм жаны бла комитетини комплекс спорт шолуну боксдан болмоиюно тамата тренера Чегембайланы Амаат юйреткен Хамазат Исаратов биринчиликке беки юккочу деген ахта да тийишли болганды. Эпборусу Зураб Кешичани а иги топчаксы ююн болгениндеди. Аны Акьболатланы Зейтун юйретеди. Спортчулары эришүүге хазырлауына Улакъланы Нурбек, Куюмкуланы Ююоп, Гергочкъланы Ахмат да кыйлын салгыланды.

Республиканы бек кючю жаш спортчулары февраль айда бардырыллык Шимвал Кавказ федеральны округу эм Россияни Саутланган Юкчелери биринчиликтерге кыатышырылды.

ТЕМИРЛАНЫ Анастоль.
Суратта: Хамазат Исаратов.

«Белгиленген проектле жашауда бардырылсала, хал тюрленирикти»

РФ-ни Федеральны миграция службаасы Кыабарты-Малкыны Управленийы быттир иштин итотурин чыгарганды. К.М.Р-де УФМС-ни таматасы Олег Сукороб бла ушыгыбыз да аны юсонден болганды.

Орданини, Тюркию, Израильни, Корейны, Великобританияны, Канаданы, Грецияны эм башка кыабартыланы граждандары да тохташдыла К.М.Р-де. - Тыш кыабартыла асламында не бла юорешеде? - Алары кёбюсю кызурулуш, сатыу-алуу, транспорт, сывяз, жарашдыруучу промышлениште, эл молк, адмиланы жуумушлары топуруу сфераларда ишленди. Дагында илму бла юорешенде да а тоюндюлө, спортчуула да бардыла.

- Башка регионда тыш кыабартыла криминоген халга сабыллик этедеде деген таргышуула бардыла. Бизде уа ол жаны бла хал кыалайды? - 2010 жылда Кыабарты-Малкында битуде да бирге 9315 амгальск иш этиленди. Аладан граждандствору болмаганы негда тыш кыабартыла этген амгальскыла 0,2 процентте жетгенди. Аны алынча жыл ол 0,1 процент болган эди. Бытыр республиканы граждандары болмаганына 23 амгальскы кыабартыла. Аланы саны бир кесек көбейгенликке, ол Кыабарты-Малкында криминоген болмушу улуу сабыллик этигенди. 177 тыш кыабартылы Россияден кыастырга оюну этигенди. Россияни гражданин болганына шагатылык этген 16 паспорт

жалганы болганы ачылканды.

Алгараккыда Миграция служба тыш кыабартыла паспорт жарашдырырга документалы электрон амал бла алып башлагандыла. Бу жангылыкны хайыранганга бармылды?

Бу амал ююндө кючө белгиле болуп барды: бытыр аны К.М.Р-ни 450 гражданин сайлаганды. Документлени кыабарт эм муниципальный жуумушлени бир кыабартта жа-рашдырырга болмушду. Тенгиледириге, апрель айда, бу амал эдди кирилгенди, аны 10 адам да хайыранмаган эди.

- Ишигизде сиз жарсыра шартта бармылды? - Бизни бек улуу кыабартыла Кыабарты-Малкыны кыабарт туугунун кыураган миллетлени келечигеринден тышына көчү кеткенлени саны аслам болганды. Сөз ючюн, кыабартыла бла орусчула алыган жылдан эсе 2,3 кереге көп кёнгөндиле, тауула уа андан да аслам - 3,1 кереге.

Бюгонюкөдө Кыабарты-Малкында 18 улуу инвестиция проектин жашауда бардырырга белгилениди. Улуу, шендюю ишлемле тийишли производстволу ишлендирилди. Ала узаккы созуулай кирилселе эди, бу проблеманы кетериге оң чыгарышкы эди.

Ушаккы **ТИКАЛАНЫ Фатима** бардырылды.

Озган жылда бла тегилшдириге, бытыр республикада миграция болум тюрленгендими?

- Арт жылда миграция бла байламы хал бизде тюрленмедиле, бирча туткунчулай турарды. Биз саксыламаган, билмеген бир тюрлю иш болмады. Кыабарты-Малкында келген тыш кыабартыла республикада демография, экономика, социальный, политика болууга негда уруну рынокко сабыллик этерге тейоюлө.

Тарихле бла айтканды уа, 2009 жылда «Нальчик аэропорт» пунктдан 7,4 минг тыш кыабартылы этген эди, бытыр а тышандан республикага келгенде азгыланды (230 адамга). Кыабарты-Малкында тышына кетпелуе уа кёбюрек болгандыла. 2009 жылда - 3645 адам, бытыр 2008 - 3897.

Тыш кыабартыла асламында иш изапел келе болууда?

Кыабартылы кёбюсю туристледи (1324 адам). Андан сора коммерция бла байламы (1123), окуурга (267), Жандаууруулуку жуумушу бла да келгенди.

Ишлер ююн келгенле 225 адам болгандыла (2009 жылда - 263). Аланы азайганы республи-

ликада уруну рынокто болум ошол болганы бла байламыды. Кыабарты-Малкы Россияде иш а болганы оубакке саналады да, тыш кыабартыла бери келерге излемди.

2010 жылда К.М.Р-ге тыш кыабартылы иште алырча 695 кыабартылы болды. 86,9 процент топурулганды, 604 тыш кыабартылы иште тохташырга аркин алынды.

Келгенлени асламы уа кыабартылы бардырылды?

Заказкылары бла Орта Азияны, Азербайджандан, Армениядан, Грузиядан, Кыргызстандан, Кызаакстандан, Узбекистандан. Аны бла бирге Германияны,

Жаш тёлую огурулу иште бириккенди

Онсегизинчи январьда Нальчике Сабий юйлу Ашугерини школулдан автобус келгенди. Окуучула бла устаза колго-кала, табанла, кастропала, челек, памперло, жуугурына келтиргениде: битуде да отуз сегиз минг сом багысы. Бу ахчыны Черек районну окуу юйлери жыйгандыла. Ашугеринде - 17450 сом, Огары Малкырада - 10500, Жемталада - 1600, Жемталада - 1250, Огары Жемталада 2500, Баубугтенде - 700, Заргажде - 4000 сом.

Жандауурулуку акцияны Ашугерини школу мурадорун орналганы Черек району жаш тёлую арасы кыураганды. Бу ара «Дуния - ол бизди» деген социальный проектини республикалы конкурсуна хорлаганды. «Насо хал эркин» - алай атганы эдиде Черек районну жаш адамлары проектерине. Орус тилден бла литературадан устан Тамара Хотова, соцпедагог Арина Спирова, психолог Анастасия Беркова, Черек районда школлага барып, бу огурулу иште кыатышырга чакырылгандыла.

Школчула, ата-анала, устаза-барысы да колпарлардан келчинча кыошунулук эткенди. Арт жылда Ашугерини бла Огары Малкыны экинчи юмерлери отуз школлары араларында шувулык ююненин барганын эни беллирилдди. Алгараккада «Заман» газет бу эки учурдене бабуген эдиде интернет-хал болушарыны юсонден материал басмаганды.

Сабий юйно директору Людмила Гусолова кыоналыкка жорек ырызайлыгын билдиргенди.

Школчула келип, бизни республикада кыабарт адимлары болмады, атыла кыабарт сабылме болганыларын көргенлерин тозге санаганды.

Бу сагыатта Сабий юйле аллайганды токсысаны турадыла, аладан олти бирини аналары бир кесек замансону кыоугандыла, жашуу болмулары игиге тюрленсе, артаха алпырга болуукчула.

Людмила Гусолова айткандыла, бу бизни республиканы школларында бла вузларында адет-төрени, юйор жашауну юсонден лекцияла болууга керекди. Аланы алымле бла психолог окуулыктык эдиде. «Аны бла бирге эрдде болмаган тишпирү сабыт тамса, жууккыла анга болуушуга борчлудула.

Жарышуу, шендю алай туююно. Эрозик сабыт тапханну улуу бедиге санал, баласын кетергенди. Бир тишпирү ю жылны жюроюгенди бизде сабынчигене: жууккылары жуумушан, алпырга эркинлик берилерин саклап эди. Бермедиле эркинлик. Аны баласы бусагыатта башха юйорде везиди. Он анын жийлганын көрсөзиди. Не аз да онг бар эсе, аны бла баланы алпырга жарамайды» дегенди Сабий юйно директору.

Жандауурулуку акцияла бизни республикада келден - көп болуп барганыларын көлөндөрдиди. Ол жаманат кюч ала баргынына шытылык этеди. Директор билдиргенге көре,

бытыр юч юйор, быыл а бир юйор инвалид сабылени алыганды. Былай иш шендюге дери болмаганды. Ангыш кыартылыгында кыатыма адам болуп деп ала эдиле балаланы, энди уа юию-юию, жууккылары болмаганга юй жылуу да, насып да берирге сюебиз, деди.

Тюрт жылтыкларына дери ююрюрге тошмөгени (ала уа битуде сабыленин санындан жыйрма процент чакылы боладыла) интернатлага жибериледи. Алимлени тинтүүлерине көре, юйорде өсмергенлени асламы улуу болганыларын сора юйор жашууу көпорулмайдыла. Ата-аналары аны кыалай ахчы эседе да, ала да бал-

Сурат Депутат Немцовну ахчасын тинтиунуо излегенди

РФ-ни Генпрокуратурасы бу жууккы заманда былай борчун тамалырга керекди: Борис Немцова эм ол кыуруу турган партияны өкүмөт кыабартыла келе болуучу уюен соруугу жууап берирге тошмерди. Генпрокуратура Юрий Чайкага алай суратны РФ-ни Кыырал Думасыны «Справедливыя Россиядан» депутат Антон Беляков бергенди.

Сурамны тектинде айттылганына көре, бу сорууну сылтау Немцовну Триумфальный майданга 31-чи декабрде этген улууламы ююн 15 суткага тутуулары болганды. «Правога төрели бузукулык этилген бир-бир америкалы кыабарт эм политика кыулукучулары бек улуу кыуага эдиргенди. Сөз ючюн, АШУ-ны Миллен кыоркыууулуку жаны бла советини официальной келечиси Майкл Хаммер, эмда америкалы сенаторыла Маккейн эм Либерман, Немцовну тутуулары ююн Россияла: Немцовну кесини ты терсперге көршөргенди» деген жазды генпрокуратура парламентарий.

Антон Беляков оюм этнича, америкалы политикени алай чамлануулары сылтау

жюйохсан Немцовну тыш кыабарты политике эм институтла бла бирге ишлеуде жалаңда бек байламлыкка жорюгетени ююн чыгарык тейоюлөди. «Бу арт кезиүнде Немцовну айыруу кампанияла, жангы партиялары кыураууга кыатышууну тириленюу, тыш кыабартыла терк-терк барыуу эм тыш кыабартылы политиканы правительство эм правительстволу болмаганы организацияланы Немцовну персоналсына сейверини көтөрюлюю да ары кыошуп, былай сорууну туурадыла: Немцовну кесини ты терсперге көршөргенди» деген жазды генпрокуратура парламентарий.

Антон Беляков оюм этнича, америкалы политикени алай чамлануулары сылтау

Аны бла бирге уа политика партиялары юсонден россий-лай законодательствога тийишлиликке россий партианы кыурауга керек кыорачнагы тыш кыабартылы юридикчески физический лицоланы ырыскыларын хайранылырга жарамайды».

Депутат Беляков генпрокуратуран «Немцовну кесини эм ол кыуруу турган партияны ишлери жалчытырга керек болганы ахта тыш кыабартыла келени бла келмегенин тинтирге деген тилгени ол сабылден бергенди, ала тыш кыабартыла ахта ала эселе уа, прокурор надзорну мадарларын этерге чакырылганды».

Пердшт агентстволга берген интервьюсунун парлментарий чертенча, РФ-ни Генпрокуратурасы сурмага РФ-ни законодательствосуна тийишлиликке бер айткан бек заман огуруну кыабарт бошарга керекди.

«Известия» газетден.

Закон Улутха алып тутулганды

Зыбск район суд Л.А. Курманалиеваны Угуловны ишине кыабарт бошоганды. Ол Россия Федерациясынын 290-чы статьясыны 2-чи кесинде көрө терсенди. Онуучу куулукуч ты законсуз иш ююн улутха алынды.

Л.А. Курманалиева Залукожакеде район болмында баш врачыны орунбасары бо-

луп ишлегениди. Ол куулуугу кесине фрейда тошюр ююн хайыранлык, Н.С. Мисеенок РФ-ни 300-сом улутха алыганын Врач саусуну медицина китапчгынына район болмында поликлинникасында медицина кыурауудан этгенди деп, ётюрк шартла жазганды.

2010 жылда 15-чи декабрде район суд бу уголовный

шартта кыабарт, Л.А. Курманалиеваны терслигне жуулуурганды, 3 жыл бла 6 айга ысалою тутугула оюу этиленди. Андан сора да, юч жылны ичине аны онуучу куулукуч болуп ишлерге эркинлиги сыыйрылганды.

К.М.Р-ни прокуратурасыны пресс-букаасы.

Байсыланы Марзини, Сурат авторуну.